

EDUCACIÓ INFANTIL

UN POEMA DINS UNA CAPSETA

√ **Beatriz Pérez Seara, CEIP Sant Salvador**

Aquesta experiència ha estat realitzada en tot el cicle d'Educació Infantil al llarg de la meua trajectòria professional com a mestra, i també ha estat un material que crec força atractiu i que he ofert en els cursos com a formadora de l'ICE de Tarragona.

A l'etapa d'Educació Infantil els nens i les nenes estan increïblement oberts al món sensorial; per aquest motiu, qualsevol aprenentatge perceptiu desperta la seva atenció, molt més si té una presentació atractiva i motivadora.

En aquesta edat, quan presentem una cançó l'acompanyem d'imatges o titelles, que ajuden a l'infant a memoritzar-la i reconèixer-la. Però, com a mestra amant de la poesia, reconec que, de vegades, s'il·lustren molt poc els poemes, quan és molt més necessari recolzar una verbalització memorística que no té música i que, moltes vegades, costen d'interioritzar.

A la recerca d'alguna idea efectiva en la qual es possessin en joc la manipulació i els sentits, se'm va acudir la idea de les "capsetes-poema". Una capseta és un material que l'infant pot manipular i, amb ella, recitar el poema, tot interactuant amb els elements que hi pertanyen.

Cal recordar que 3-6 anys és una etapa molt important en el desenvolupament del llenguatge i que qualsevol recurs que faciliti aquesta tasca és benvingut. Molt més per a aquells alumnes que tenen dificultats, sigui d'expressió o articulació, sigui perquè l'idioma familiar és un altre, per ex. els alumnes immigrants. Sense oblidar que la comprensió és més fàcil tenint el poema a les mans.

Aquest joc, molt a prop de la poesia visual, permet no tan sols que l'infant memoritzi el poema, sinó que els espectadors (la resta de la classe) segueixin l'actuació amb entusiasme i, al mateix temps, també l'estiguin memoritzant.

L'aspecte estètic és molt important, ja que a partir dels elements plàstics es desplega el poema. És a dir, a partir de la imatge que els ulls llegeixen, les paraules han de sortir.

Per dissenyar la capseta, primer el mestre o la mestra ha de triar amb cura el poema, que sigui adequat al nivell en què es presentarà. Us recomano els llibres de poesia infantil d'autors actuals com Joana Raspall, Olga Xirinacs, Maria Beneyto... sense deixar de banda els nostres poetes de sempre com Jacint Verdaguer o Joan Amades ("Recull de poemes per a petits i grans". Rosa Sensat).

Després cal dissecionar el poema, trobant així els elements representatius. Aquests elements són els protagonistes de l'escenari de la capseta i, per tant, han de ser pocs, coneguts i senzills, per ser referents clars del poema. S'ha de buscar alguna mena de moviment o acció possible amb aquests elements, per tal que quan el nen recita el poema prenguin vida i el poema sigui narrat visualment.

Com crear aquest moviment? Hi ha capsetes de tota mena: amb un fil que puja o baixa un element, amb un fil que porta els elements d'un costat a l'altre, amb una pestanya que fa córrer l'element, amb una finestra que s'obre, amb belcro que permet enganxar o desenganxar els elements, amb un forat per amagar o fer sortir l'element... o simplement sacsejant la capsa perquè els elements es belluguin.

Fins aquí seria només un material plàstic de suport lingüístic, però els alumnes també poden construir la seva pròpia capseta. Podem programar, doncs, un taller adequat al nivell o al grup classe, amb la tria del grau de dificultat de realització de la capseta.

Aquesta activitat plàstica té diferents passos a seguir, amb la qual cosa necessitarem dues o més sessions. Cal demanar una capsa de sabates als pares i així aprofitem per fomentar el reciclatge. Es pinta la capseta per dins i per fora amb els colors escollits, amb esponges o pinzells. Després punxem, retallem, enganxem, pintem... els elements protagonistes. Finalment procedim al muntatge que, en moltes ocasions, sobretot a P-3, necessita de la intervenció del mestre o de la mestra.

No ens hem d'oblidar d'enganxar el poema darrere de la capseta, per tal que els pares el puguin llegir. Els alumnes més grans, de P-4 i P-5, ja el poden escriure; si no tot, almenas algunes paraules significatives. D'aquesta manera, aprofitem per treballar la lectoescriptura.

Aquesta activitat es pot fer en qualsevol moment del curs, amb motiu d'alguna Unitat de Programació, per exemple les estacions de l'any. Hi ha infinitat de poemes relacionats amb animals propis de la primavera: marietes, abelles, moixons... La tardor també ens porta fulles, pluja i cargols. Hi ha poemes molt bonics sobre peixos, estrelles de mar, barquetes... Els poemes de la nit s'il·luminen amb la lluna i les estrelles...

Una bona proposta és fer una exposició col·lectiva de totes les capsas-poema treballades en cada nivell, i així donar a conèixer diferents poemes amb diferents dissenys.

A l'aula també podem tenir el "racó de la poesia", on els alumnes tenen a l'abast les capsetes presentades en cada trimestre. D'aquesta manera poden recitar lliurement i recordar els poemes que van aprenent al llarg del curs.

Qui diu que els poemes només són als llibres?

A continuació us presento els poemes treballats amb les capsetes:

L'amiga nit

Aquest matí trobo a la finestra
un bocinet de nit.
Es veu que s'ha perdut entre la pluja
i jo l'he recollit.

JOANA RASPALL

L'estrella es mirava
a l'aigua del mar,
onades de plata
la feien ballar.
Un vespre va caure
i al fons se'n va anar
perquè la cridava
l'estrella de mar.

"Marina"
OLGA XIRINACS

"L'escarbat"

L'escarbat, malcarat,
com s'amaga,
l'escarbat, malcarat,
com s'amaga al seu forat!

BOFILL, PUIG i SERRAT

La barca vermella
serà la primera
i un vol de gavines
vindrà pel darrere.

"Marina"
OLGA XIRINACS

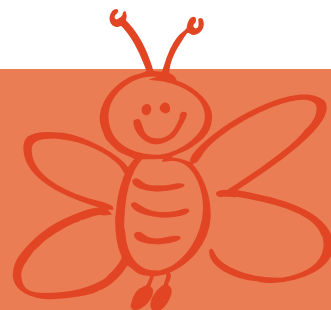

Les germanes fulles
Anaven al ball,
Rialles per l'aire
I els vestits daurats.

"Poemes de les quatre estacions"
MARIA BENEYTO

L'abella

Abelleta vola
per la farigola,
abelleta vola
pel farigolar.

J. VERDAGUER

El cargol

Amb tres gotetes de pluja
enganyaré el cargol
perquè surti i tregui banya
encara que faci sol.

JOANA RASPALL

Les flors del camí
Em fan cortesies,
El gall matiner
Em dona el bon dia.

GUERAU DE LIOST

Beatriz Pérez

